
Euroopa Liidu kohtuasjade kokkuvõte veebruar 2017

Kohtuasjad, kus Eesti on esitanud seisukoha:

- **C-102/16**: Vaditrans (kohtujuristi ettepanek – sõidukijuhi puhkeperiood)

Olulisemad EL Kohtu otsused:

- **C-430/15**: Tolley (eelotsus – sotsiaalkindlustus, mõiste „haigushüvitis“)
- **T-646/13**: Minority SafePack vs. komisjon (tühistamishagi – Euroopa kodanikualgatuse ettepaneku registreerimisest keeldumine)
- **C-638/16**: PPU, X ja X (kohtujuristi ettepanek – piiratud territoriaalse kehtivusega viisa)
- **C-562/15**: Carrefour Hypermarchés (eelotsus – objektiivne hinnavõrdlus, eksitav reklaam, oluline teave)
- **A-3/15**: Marrakechi leping (arvamus – Euroopa Liidu ainuvälispädevus)
- **C-641/15**: Verwertungsgesellschaft Rundfunk (eelotsus – intellektuaalomand, üldsusele edastamine)
- **Liidetud kohtuasjad T-14/14, T-87/14**: Islamic Republic of Iran Shipping Lines jt vs. nõukogu (tühistamishagi – ühine välis- ja julgeolekupoliitika, Iraani vastu suunatud piiravad meetmed)
- **T-192/16**: NF vs. Euroopa Ülemkogu (tühistamishagi – EL-Türgi avaldus, rändekriisi käsitlemine)

Kohtuasjad, kus Eesti on esitanud seisukoha:

C-102/16: Vaditrans (kohtujuristi ettepanek – sõidukijuhi puhkeperiood)

Kohtujuristi ettepanek, 2. veebruaril 2017

Belgia kuninglik dekreet näeb ette trahvi regulaarse iganädalase puhkeperioodi sõidukis veetmise keelu eiramise eest. Põhikohtuasja kaebaja Vaditrans leidis, et määrus (EÜ) nr 561/2006 (teatavate autovedusid käsitlevate sotsiaalõigusnormide ühtlustamine) sellist keeldu ette ei näe, mistõttu dekreet rikub karistuste seaduslikkuse põhimõtet. Belgia kohus esitas Euroopa Kohtule kolm küsimust, mis puudutasid määruses juhi iganädalastele puhkeperioodidele kehtestatud nõuete tõlgendamist.

Kohtujurist tõlgendas määruse artikli 8 lõikeid 6 ja 8 arvestades sätete sõnastust, konteksti ja tekkelugu ning määrusega taotletavaid eesmärgi. Ta nentis, et määruse artikli 8 lõige 8 sätestab, et juhi valikul võib ööpäevaseid puhkeperioode ja vähendatud iganädalasi puhkeperioode veeta sõidukis, kui see ei liigu ning on varustatud magamisasemega iga juhi jaoks. Kuivõrd määruse artikli 8 lõige 8 osutab „ööpäevastele puhkeperioodidele“, mis hõlmavad nii regulaarseid kui ka lühendatud ööpäevaseid puhkeperioode, ja „vähendatud iganädalastele puhkeperioodidele“, viitab selle sätte sõnastus tugevalt sellele, **et regulaarseid iganädalasi puhkeperioode see ei hõlma.**

Kohtujurist lisas, et määruse artikli 8 lõike 8 tekkelugu viitab samuti tugevalt sellele, et liidu seadusandja kavatsus oli regulaarseid iganädalasi puhkeperioode selle sättega mitte hõlmata. Nimelt otsustasid nõukogu ja parlament lükata tagasi komisjoni algse ettepaneku, mille kohaselt **võis** ööpäevaseid ja **iganädalasi puhkeperioode** veeta sõidukis.

Seega leidis kohtujurist erinevalt Eestist, et kuna määruse artikli 8 lõige 8 viitab sõnaselgelt ööpäevastele puhkeperioodidele ja vähendatud iganädalastele puhkeperioodidele, tähendab see *a contrario*, **et juht ei tohi regulaarseid iganädalasi puhkeperioode veeta sõidukis.**

Kohtujurist leidis erinevalt Eestist, et määruse ühetaoliseks rakendamiseks vastu võetud erinevate meetmete eesmärk ei ole kõikehõlmaval või ammendaval moel ette näha määruse **kõiki võimalikke rikkumisi**. Seega ei ole veenev Eesti tõlgendus, et juht tohib regulaarseid iganädalasi puhkeperioode veeta sõidukis, sest seda ei nimetata viidatud õigusnormides kuskil määruse artikli 8 lõigete 6 ja 8 rikkumiseks.

Lisaks märkis kohtujurist, et kui kohus leiab tema ettepanekust erinevalt, st kui kohus peaks leidma, et määruse artikli 8 lõikeid 6 ja 8 tuleb tõlgendada nii, et juht võib iganädalasi puhkeperioode omal valikul veeta sõidukis, siis ei tohi liikmesriigid oma õiguses keelata veeta seal regulaarseid iganädalasi puhkeperioode.

Kohtujuristi ettepanek on kättesaadav [siit](#).

Euroopa Kohus ei ole otsuse tegemisel seotud kohtujuristi ettepanekuga.

Olulisemad EL Kohtu otsused:

C-430/15: Tolley (eelotsus – sotsiaalkindlustus, mõiste „haigushüvitis“)

Euroopa Kohtu otsus, 1. veebruaril 2017

L.Tolley on Briti kodanik, kellele määrati 1993. aastal tähtajatult puudega isiku ülalpidamistoetuse hooldusega seonduv osa põhjusel, et ta ei olnud võimeline endale ise süüa valmistama. 2002. aastal asus ta oma abikaasaga alaliselt elama Hispaaniasse. Põhikohtuasja vaidlus puudutab L.Tolley õigust saada puudega isiku ülalpidamistoetuse hooldusega seonduvat osa pärast Hispaaniasse kolimist.

Esmalt analüüsis Euroopa Kohus seda, kas puudega isiku ülalpidamistoetuse hooldusega seonduv osa on määruse (EMÜ) nr 1408/71 (sotsiaalkindlustusskeemide kohaldamise kohta ühenduse piires liikuvate töötajate ja nende pereliikmete suhtes) tähenduses haigushüvitis või invaliidsushüvitis.

Kohus meenutas, et **haigushüvitise eesmärk on täiendada ravikindlustushüvitist. Seda määratakse objektiivselt seaduses määratletud olukorra alusel ning see on suunatud hooldatavate isikute tervisliku seisundi ja elukvaliteedi parandamisele. Kohus leidis, et kuigi põhikohtuasjas kõne all oleva hüvitise põhiline eesmärk ei ole täiendada ravikindlustushüvitist, on tegu sellegipoolest haigushüvitisega.** Nimelt ei sõltu kõnealuse hüvitise andmine taotleja isiklike vajaduste individuaalsest hindamisest ning seda antakse objektiivsete kriteeriumite alusel.

Kohus selgitas seejärel, et määrus ei loo ühist sotsiaalkindlustussüsteemi, vaid sellega koordineeritakse liikmesriikide riigisiseseid süsteeme. Samas on määruse eesmärk ka välistada olukorda, kus määruse kohaldamisalasse kuuluvatel isikutel puudub sotsiaalkindlustuskaitse, kuna neile ei kohaldu ühegi liikmesriigi õigusaktid. Kohus leidis, et **see, kui isik on teinud teatud ajavahemikul liikmesriigi sotsiaalkindlustusskeemi sissemaksid ja omandanud selle alusel õigused vanaduspensionile, ei välista, et asjaomase liikmesriigi õigusaktid võivad selle isiku suhtes hiljem kohaldamatuks muutuda.** Kohus jätkas, et liikmesriigi kohtu ülesanne on teha vaidluse asjaolude ja kohaldatavate riigisiseste õigusnormide põhjal kindlaks, mis hetkest alates ei olnud asjaomased õigusaktid enam isiku suhtes kohaldatavad.

Viimaks analüüsis kohus, kas määruse sätetega on vastuolus see, kui liikmesriigi õigusaktidega seatakse toetuse saamise tingimuseks riigis elamine ja viibimine. Kohus märkis, et isegi kui isiku suhtes ei ole kohaldatavad liikmesriigi õigusnormid, siis ei tähenda see, et see liikmesriik ei oleks enam määruse kohaselt pädev riik hüvitise jätkuvaks maksmiseks. **Kohus leidis, et määrusega on vastuolus, kui toetuse saamise tingimuseks on kehtestatud liikmesriigis elamine ja viibimine. Samas nentis kohus, et isik säilitab õiguse saada hüvitist pärast teise liikmesriiki elama asumist tingimusel, et ta on saanud selleks pädevalt liikmesriigilt vastava loa.**

Kohtuotsus on kättesaadav [siit](#).

T-646/13: Minority SafePack vs. komisjon (tühistamishagi – Euroopa kodanikualgatuse ettepaneku registreerimisest keeldumine)

Üldkohtu otsus, 3. veebruaril 2017

Hageja esitas komisjonile Euroopa kodanikualgatuse ettepaneku. Selle ese oli määruse (EL) nr 211/2011 (kodanikualgatuse kohta) kohaselt kutsuda ELi parandama rahvuslike ja keeleliste vähemuste hulka kuuluvate isikute kaitset ning tugevdama kultuurilist ja keelelist mitmekesisust ELis. Kodanikualgatuse ettepaneku lisas kutsuti ELi institutsioone üles välja töötama õigusaktide eelnõusid, ning esitati konkreetsed suunised õigusaktide liikide ja õiguslike aluste kohta.

Komisjon keeldus kodanikualgatuse ettepanekut registreerimast, sest tal puudub aluslepingutest tulenev volitus kõiki ettepanekus taotletud EL õigusakte vastu võtta. Komisjon täpsustas, et osade taotletud EL õigusaktide vastuvõtmiseks on tal pädevus, kuid määrus ei näe ette kodanikualgatuse ettepaneku ühe või mitme osa registreerimist. Komisjon järeltas sellest, et aluslepingutest ei tulene õiguslikku alust selliste ettepanekute tervikpaketi esitamiseks, nagu on märgitud kodanikualgatuse ettepaneku registreerimise taotluses. Hageja vaidlustas komisjoni kodanikualgatuse ettepaneku registreerimisest keeldumise otsuse, leides, et komisjon on rikkunud põhjendamiskohustust.

Üldkohus nentis, et asjaolu, et kodanikualgatuse ettepanekut ei registreeritud, mõjutab kodanikele EL/TL artikli 24 esimeses lõigus antud kodanikualgatuse esitamise õiguse tõhusust. Tulenevalt sellisest mõjust, peab komisjon põhjendama oma keelduvat otsust.. **Üldkohus leidis, et kuigi komisjoni keelduvast otsusest nähtub selgelt, et komisjon jättis kodanikualgatuse ettepaneku registreerimata seetõttu, et kavandatud kodanikualgatus jäi välja tema volituste ulatusest, siis sellest ilmselgelt ei piisa põhjendamiskohustuse täitmiseks.**

Seda eelkõige seetõttu, et komisjon ei ole kindlaks määranud, millised taotletud õigusakti ettepanekud ei kuulu tema hinnangul ilmselgelt komisjoni volituste alla. Lisaks ei ole komisjon esitanud selle hinnangu toetuseks mingisuguseid põhjendusi, hoolimata sellest, et ettepaneku esitajad märkisid täpselt nende soovitatud õigusaktide liigid ja vastavad õiguslikud alused ning nende õigusaktide sisu.

Üldkohus tühistas komisjoni otsuse põhjendamiskohustuse rikkumise tõttu, kuna otsus ei sisaldanud piisavalt andmeid, et hagejale oleks teada kodanikualgatuse ettepaneku registreerimisest keeldumise põhjused ning et ta saaks vaidlustada komisjoni seisukoha põhjendatust.

Üldkohtu otsus on kättesaadav [siit](#).

C-638/16: PPU, X ja X (kohtujuristi ettepanek – piiratud territoriaalse kehtivusega viisa)

Kohtujuristi ettepanek, 7. veebruaril 2017

Süüriast pärit kaebajad (abielupaar ning nende kolm väikelast) soovisid Belgias saada varjupaika ning taotlesid seetõttu Belgia saatkonnas Liibanonis „humanitaarkaalutlustel“ väljastatavat viisat. Nimelt võimaldab määrus (EÜ) nr 810/2009, millega kehtestatakse ühenduse viisaeeskiri, mh „humanitaarkaalutlustel“ ja „rahvusvahelistest kohustustest“ tulenevalt anda piiratud territoriaalse kehtivusega (PTK) viisa konkreetse liikmesriigi territooriumile reisimiseks.

Belgia halduskohus palus Euroopa Kohtul tõlgendada liikmesriikidele jäetud kaalutlusruumi viisa andmisel seoses „rahvusvaheliste kohustustega“. Selle all pidas halduskohus eeskätt silmas EL põhiõiguste hartast, Genfi pagulasseisundi konventsioonist ning Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsioonist tulenevaid kohustusi.

Eesti leidis, et viisaeeskirjast ei tulene liikmesriigile kohustust väljastada lühiajaline viisa taotlejale, kes plaanib pikaajaliselt viibida liikmesriigi territooriumil (nt varjupaigataotleja). „Rahvusvahelised kohustused“ ei saa EL põhiõiguste hartale ega muudele rahvusvahelise õiguse aktidele tuginedes laiendada viisaeeskirja kohaldamisala.

Kohtujurist selgitas esiteks Schengeni viisa taotluse ühtlustatud vormile ning viisaeeskirja sisu- ja menetlusreeglitele viidates, et **kaebajate taotluse menetlemisel kohaldati liidu õigust ning seeläbi ka EL põhiõiguste hartat.**

Seejärel märkis kohtujurist, et **EL põhiõiguste hartat ei saa pidada „rahvusvaheliseks kohustuseks“ viisaeeskirja mõttes.** Viisaeeskirjas märgitud „humanitaarkaalutlustel“ esitatud viisataotluse menetlemisel peavad liikmesriigid siiski EL põhiõiguste hartas sätestatud arvesse võtma. Süüria sõjaolukord ning väidetav kaebajate kristlikust usust tingitud varasem piinamine ja tagakiusamine olid seejuures kohtujuristi arvates „humanitaarkaalutlustega“ hõlmatud.

Kohtujuristi hinnangul on **PTK viisa väljastamisel võimalik teha erand viisaeeskirjas sätestatud keeldumisalusest** (põhjendatud kahtlus viisataotleja kavatsuses lahkuda liikmesriikide territooriumilt enne taotletava viisa kehtivusaja lõppu). **Kui on piisavalt alust arvata, et viisa andmisest keeldumise korral ohustab rahvusvahelist kaitset taotlevaid isikuid piinamine või muu ebainimlik või alandav kohtlemine, on liikmesriik kohustatud PTK viisa andma.** Lisaks toonitas kohtujurist liikmesriikide „positiivseid kohustusi“ võtmaks meetmeid, et kaitsta isikuid keelatud kohtlemise eest.

Kohtujuristi ettepanek on kättesaadav [siit](#).

Euroopa Kohus ei ole otsuse tegemisel seotud kohtujuristi ettepanekuga.

C-562/15: Carrefour Hypermarchés (eelotsus – objektiivne hinnavõrdlus, eksitav reklaam, oluline teave)

Euroopa Kohtu otsus, 8. veebruaril 2017

Prantsuse kaubanduskett Carrefour võrdles ulatuslikus telereklaamikampanias tuntud kaubamärgiga toodete hindu Carrefouri kauplustes ja konkureerivate kaubanduskettide kauplustes. Seejuures olid kõik võrdluseks valitud kauplused supermarketid, samas kui Carrefouri kauplused olid kõik hüpermarketid.

Eelotsusetaotluse esitanud kohus palus Euroopa Kohtul hinnata reklaami õiguspärasust direktiivi 2006/114/EÜ (eksitava ja võrdleva reklaami kohta) valguses. Lisaks uuris riigisisene kohus, kas hindade võrdlus just eri suuruse ja eri tüüpi kaupluste puhul on direktiivi 2005/29/EÜ (mis käsitleb ettevõtja ja tarbija vaheliste tehingutega seotud ebaausaid kaubandustavasid siseturul) tähenduses oluline teave, mis tuleb tarbijale tingimata teada anda.

Euroopa Kohus tuletas esmalt meelde, et **võrdleva reklaami lubamist tuleb kogu liidus hinnata üksnes liidu seadusandja kehtestatud kriteeriumide alusel**. Iseenesest aitab võrdlev reklaam tuua objektiivselt esile sarnaste toodete eeliseid ning edendab seeläbi tarbija huvides kaupade ja teenuste pakkujate vahelist konkurentsi. Samas tuleb tagada, et reklaami ei kasutataks konkurentsivastaselt ja ebaausalt või viisil, mis võib kahjustada tarbijate huve: reklaam peab võrdlema hindu objektiivselt ega tohi olla eksitav.

Täpsemalt võib eksitavaks pidada (võrdlevat) reklaami, mis jätab välja olulise teabe või varjab või esitab seda ebaselgelt, arusaamatult, mitmetähenduslikult või ebaõigel ajal. „**Oluline teave**“ on seejuures teave, mida keskmine tarbija vajab teadliku tehinguotsuse tegemiseks ja mille puudumine võib panna keskmise tarbija tegema tehinguotsust, mida ta muul juhul ei teeks.

Kohus ei välistanud, et vaidlusalune reklaam eri suurusega või eri tüüpi kauplustes müüdavate toodete hindade võrdlemisel võib olla vastuolus objektiivse võrdlemise nõudega. Lisaks võib selline reklaam olla eksitav, kui tarbijat ei ole teavitatud, et võrreldi reklaamija kaubandusketi suuremates või suuremat tüüpi kaupluste hindu ja konkureerivate kaubanduskettide väiksemates või väiksemat tüüpi kaupluste hindu. Sellekohane teave peab selgelt sisalduma reklaamis. Riigisisene kohus peab kontrollima, kas konkreetne reklaam on eksitav või mitte.

Kohtuotsus on kättesaadav [siit](#).

A-3/15: Marrakechi leping (arvamus – Euroopa Liidu ainuvälispädevus)

Euroopa Kohtu arvamus, 14. veebruaril 2017

Euroopa Komisjon küsis Euroopa Kohtult arvamust selle kohta, kas ELil on ainupädevus sõlmida Marrakechi leping avaldatud teoste juurdepääsu lihtsustamise kohta nägemispuudega või muu trükikirja lugemise puudega inimestele (edaspidi *leping*).

Esmalt analüüsis kohus, kas leping on tervikuna või osaliselt seotud ühise kaubanduspoliitikaga, mis kuulub ELi ainupädevusse.

Kohtu hinnangul ei ole leping hõlmatud ELi ühise kaubanduspoliitikaga, kuna selle eesmärk ei ole edendada, lihtsustada või reguleerida kättesaadaval kujul teavikute rahvusvahelist vahetust. Kohus leidis, et lepingu eesmärk on parandada kasusaajate olukorda, lihtsustades erinevate vahendite abil nende isikute juurdepääsu avaldatud teoste.

Kohus selgitas, et lepingus kavandatud teavikute piiriülese vahetuse sätteid ei saa samastada kaubanduslikel eesmärkidel toimuva rahvusvahelise kaubandusega, kuna leping hõlmab vaid teavikute ekspordi volitatud asutuste poolt, kes tegutsevad mittetulunduslikel alustel ning pakuvad oma teenuseid ainult kasusaajatele.

Seejärel analüüsis kohus, kas ELi ainuvälispädevus lepingu sõlmimiseks võib tulla ELTL artikli 3 lõikest 2, mille kohaselt on ELil ainuvälispädevus, kui lepingu sõlmimine võib mõjutada ühiseeskirju või muuta nende reguleerimisala. **Kohus leidis, et lepingus ette nähtud kohustused kuuluvad liidu ühiseeskirjadega hõlmatud valdkonda (direktiiv 2001/29/EÜ autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste teatavate aspektide ühtlustamise kohta infoühiskonnas).** Lisaks, et lepingu sõlmimine võib neid eeskirju mõjutada või nende reguleerimisala muuta. Seega leidis kohus, et ELil on vastavalt ELTL artikli 3 lõikele 2 ainuvälispädevus sõlmida Marrakechi leping.

Kohtuotsus on kättesaadav [siit](#).

C-641/15: Verwertungsgesellschaft Rundfunk (eelotsus – intellektuaalomand, üldsusele edastamine)

Euroopa Kohtu otsus, 16. veebruaril 2017

Verwertungsgesellschaft Rundfunk on Austria territooriumil tegutsev autoriõiguse kollektiivse esindamise organisatsioon, kes teostab ringhäälinguorganisatsioonide intellektuaalomandi õigusi, eelkõige üldsusele edastamist tele- ja raadiosaadete kaudu. Hotell Edelweiss edastab oma hotellitubades kaabelühenduse kaudu mitmesuguseid tele- ja raadioprogramme, mida toodavad ja edastavad Verwertungsgesellschaft Rundfunk esindatavad isikud. Seetõttu peab see hotell maksma vastavat tasu nõusoleku eest niisuguse tegevusega tegelemiseks.

Eelotsusetaotluse esitanud kohus palus Euroopa Kohtul selgitada, kas direktiivi 2006/115/EÜ (rentimis- ja laenutamise õiguse ja teatavate autoriõigusega kaasnevate õiguste kohta intellektuaalomandi vallas) tuleb tõlgendada nii, et tele- ja raadiosaadete edastamine hotellitubadesse paigaldatud telerite kaudu kujutab endast üldsusele edastamist kohas, kuhu pääsemiseks nõutakse üldsuselt sisenemistasu ja mis seetõttu eeldab ringhäälinguorganisatsiooni nõusolekut selliseks tegevuseks.

Esmalt märkis kohus, et **vastavalt väljakujunenud kohtupraktikale kujutab tele- ja raadiosaadete edastamine hotellitubadesse paigaldatud telerite kaudu endast üldsusele edastamist direktiivi tähenduses.**

Seejärel analüüsis kohus kuidas tõlgendada mõistet „koht, kuhu pääsuks nõutakse üldsuselt sisenemistasu“. Kohus selgitas, et direktiivis sätestatuga tahetakse ühtlustada liikmesriikide õigusnorme kooskõlas mh Rooma konventsiooniga (teose esitaja, fonogrammitootja ja ringhäälinguorganisatsiooni kaitse kohta), seega tuleb järgida võimalikult laialatuslikult Rooma konventsiooni miinumkaitset kehtestavaid sätteid.

Kohus märkis, et sisenemistasu maksmise kohustus eeldab makset, mida nõutakse konkreetselt telesaadete üldsusele edastamise eest. Seega, ei kujuta kohtu hinnangul numbritoa hind endast sisenemistasu, vaid tasu majutusteenuse eest. Kohus leidis, et hotellitubadesse paigaldatud telerite ja raadiote kaudu signaali edastamise näol on tegu lisateenuse osutamisega, mis mõjutab majutusasutuse taset ja sellest tulenevalt ka numbritoa hinda.

Kohtuotsus on kättesaadav [siit](#).

Liidetud kohtuasjad T-14/14, T-87/14:
Islamic Republic of Iran Shipping Lines jt vs. nõukogu
(tühistamishagi – ühine välis- ja julgeolekupoliitika, Iraani
vastu suunatud piiravad meetmed)

Üldkohtu otsus, 17. veebruaril 2017

Iraani riiklik laevandusfirma (IRISL) on kantud nõukogu otsusega 2010/413/ÜVJP ja määrusega (EL) nr 267/2012 Iraani tuumaleviku tõkestamise piiravate meetmete nimekirja. Nõukogu põhjenduste kohaselt on ettevõtte tegelenud relvadega seotud varustuse transpordiga Iraanist, rikkudes sellega ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni 1747 (2007).

Enne käesolevat kohtuvaidlust tegi üldkohus septembris 2013 sama ettevõtte, seotud ettevõtete ja nõukogu vahelises vaidluses otsuse, milles tõdes, et esialgne nimekirja kandmine ei olnud nõukogu enda otsusest ja määrusest lähtuvalt piisavalt põhjendatud. Pärast 2013. aasta kohtuotsust muutis nõukogu enda otsuse ja määruse kriteeriume selliselt, et need olid otseselt IRISLi ja seotud ettevõtete vastu suunatud, mis hagejate hinnangul oli mitte ainult ebaproportsionaalne, vaid muu hulgas ka diskrimineeriv.

Režiimi õiguspärasust hinnates viitas üldkohus esiteks **liidu seadusandja ulatuslikule kaalutusõigusele valdkondades, mis eeldavad, et seadusandja teeb poliitilisi, majanduslikke ja sotsiaalseid valikuid.** Lisaks tõstis kohus esile ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni 1747 (2007) ning nõukogu otsuse 2010/413 ja määruse nr 267/2012 laiemat eesmärki, milleks on mitte üksnes takistada Iraanis tuumarelva leviku rahastamist, vaid ka Iraani üldisem survestamine, et ta lõpetaks tuumarelva leviku tõkestamise seisukohast tundliku tuumaenergiaalase tegevuse ja tuumarelva kandevahendite väljatöötamise.

Kohus nentis, et **kui nõukogu leiab, et kohaldatavad õigusnormid ei võimalda tal tuumarelva leviku vastu võitlemiseks piisavalt tõhusalt sekkuda, on tal võimalik neid norme seadusandjana kohandada (alludes seejuures liidu kohtu teostatavale õiguspärasuse kontrollile), et laiendada nende võimalike olukordade ringi, milles võib piiravaid meetmeid võtta.**

Otsuses rõhutas kohus, et õigusakti puhul on võimu kuritarvitamisega tegemist vaid siis, kui objektiivsete, asjakohaste ja omavahel kokkusobivate tõendite põhjal selgub, et õigusakt on vastu võetud eranditult või peamiselt muude eesmärkide saavutamiseks kui need, millele viidati, või aluslepingus spetsiaalselt vastava juhtumi lahendamiseks ette nähtud menetluse vältimiseks.

Eeltoodust lähtuvalt jättis kohus hagi rahuldamata ja leidis muu hulgas, et nõukogu toimis õigesti kandes IRISL-i ja teised hagejad uuesti vaidlusalustesse piiravate meetmete loeteludesse.

Kohtuotsus on kättesaadav [siit](#).

T-192/16: NF vs. Euroopa Ülemkogu (tühistamishagi – EL-Türgi avaldus, rändekriisi käsitlemine)

Üldkohtu määrus, 28. veebruaril 2017

Euroopa Ülemkogu veebisaidil avaldati 18. märtsil 2016 pressiteatena avaldus eesmärgiga võtta kokku Euroopa Ülemkogu liikmete ja Türgi kolleegide kohtumise tulemused (edaspidi *EL-Türgi avaldus*). EL-Türgi avalduse kohaselt otsustasid EL ja Türgi lõpetada ebaseadusliku rände Türgist ELi ja leppisid kokku täiendavates tegevustes. Hageja on Pakistani kodanik, kes esitas Kreekas varjupaigataotluse. Hageja leidis, et EL-Türgi avaldus on Euroopa Ülemkogule omistatav akt, millega antakse vorm 18. märtsil 2016 liidu ja Türgi vahel sõlmitud rahvusvahelisele lepingule ja palus üldkohtul tühistada leping „EL-Türgi 18. märtsil 2016. aasta avaldus“.

Üldkohus meenutas, et tühistamishagi esemeks võivad nende laadist ja vormist olenemata olla kõik liidu institutsioonide, organite ja asutuste võetud meetmed, kui nende eesmärk on tekitada õiguslikke tagajärgi. **Seega asjaolu, et akti olemasolu ilmnes pressiteate kaudu, või tõsiasi, et akt võeti vastu avalduse vormis, ei takista liidu kohtul niisuguse akti kehtivuse kontrollimist.** Samuti peab üldkohus kontrollima, kas vaidlusalune akt kujutab endast sisu ja vastuvõtmise asjaolusid kogumis arvesse võttes Euroopa Ülemkogu akti. Seega peab üldkohus analüüsima, kas EL-Türgi avaldus, niisugusena nagu seda pressiteatega levitati, näitab, et eksisteerib

Euroopa Ülemkogule omistatav akt, ja kas ülemkogu sõlmis selle aktiga rahvusvahelise lepingu.

Üldkohus analüüsis pressiteate veebiversioonide erinevaid märkeid („Välisasjad ja rahvusvahelised suhted“ vs. „Rahvusvaheline tippkohtumine“), avalduses kasutatud väljendit „Euroopa Ülemkogu liikmed“ ja mõistet „EL“, ülemkogu eesistuja kutseid 17. ja 18. märtsi 2016 kohtumistele ning nõukogu halduse peadirektoraadi teatist „protokollitalituse töökava“.

Üldkohus leidis, et just viimatinimetatud dokumendid (kutsed ja protokollitalituse töökava) kinnitavad, et liikmesriikide esindajad kohtusid 18. märtsil 2016 oma Türgi kolleegiga liidu liikmesriikide riigipeade või valitsusjuhtide rollis. Nimelt kutsuti Euroopa Ülemkogu liikmed 17. märtsiks Euroopa Ülemkogu istungile, samas kui 18. märtsil pidi toimuma liidu riigipeade või valitsusjuhtide ja Türgi valitsusjuhi töölõuna.

Üldkohus jõudis järeldusele, et hoolimata kahetsusväärsest ebamäärasest väljendusest EL-Türgi avalduses, tuleb väljendit „Euroopa Ülemkogu liikmed“ ja mõistet „EL“ mõista viitena liidu riigipeadele või valitsusjuhtidele. Sellist järeldust toetab ka asjaolu, et „EL-Türgi avalduses“, mis võeti vastu pärast riigipeade või valitsusjuhtide teist kohtumist 29. novembril 2015, oli samuti läbivalvalt kasutatud mõistet „EL“ ja väljendit „Euroopa liidrid“ kirjeldamaks liidu liikmesriikide esindajaid, kes osalesid 29. novembri 2015. aasta kohtumisel, mis oli sarnane 18. märtsi 2016. aasta kohtumisega.

Seega leidis kohus, et EL-Türgi avaldust, nii nagu seda levitati pressiteatega, ei saa pidada Euroopa Ülemkogu vastu võetud aktiks – ega ka ühegi teise liidu institutsiooni, organi või asutuse aktiks. Järelikult tuli jätta hagi läbivaatamata, sest üldkohtul puudus pädevus selle lahendamiseks. Samuti ei hinnanud üldkohus, kas ELi ja Türgi kokkulepitud täiendavad tingimused moodustavad rahvusvahelise lepingu.

Üldkohtu määrus on kättesaadav [siit](#).

Üldkohus tegi samasisulise määruse ka kohtuasjas [T-193/16](#), NG vs. Euroopa Ülemkogu ja [T-257/16](#), NM vs. Euroopa Ülemkogu.

Tegemist on mitteametliku kokkuvõttega EL õiguse büroo valitud kohtulahenditest. EL Kohtu otsuste ja kohtujuristi ettepanekute terviktekstidega saab tutvuda EL Kohtu koduleheküljel või EUR-Lex andmebaasis (viited lisatud).